

Voorzitter,

De laatste maanden zien we stromen van mensen die wegvluchten uit hun vaderland. En iedere dag zien we dit opnieuw op tv. De laatste weken zien we beelden van Nederlanders die hevig in protest komen tegen de opvang van deze vluchtelingen. Ze worden afgedaan als gelukzoekers, profiteurs en ga zo maar door. In oktober hebben wij en veel andere inwoners van onze gemeente vrijwilligerswerk gedaan bij de crisisopvang in Burgh-Haamstede. Wat wij daar zagen waren geen gelukzoekers. Dit zijn mensen die elke 72 uur worden verkast naar een andere locatie. En in dat licht hebben wij de begroting gelezen. Duizenden in deze wereld zijn op de vlucht omdat ze zijn wie ze zijn, of omdat ze geloven waarin ze geloven. En wij mogen als gemeenteraad van Schouwen-Duiveland een begroting vaststellen en met elkaar in debat gaan over bepaalde onderwerpen. Dan zie je wat voor een groot goed het is om in een land te leven waarin respect is voor elkaars mening, opvatting, geloof en geaardheid. Waar we een democratie hebben en met elkaar in dialoog mogen gaan over diverse onderwerpen. Wat zijn we dan rijk als gemeente. Ook al is er een nadelig saldo in 2017 als we niets toevoegen uit de algemene reserve.

Met dit besef hebben wij, de fractie van de ChristenUnie, ook onze algemene beschouwingen opgesteld. We zullen nu een reactie geven op de diverse programma's van deze begroting.

Veiligheid en integrale handhaving

De kogel is door de kerk: de afgelopen periode is er een definitief besluit genomen binnen de Veiligheidsregio Zeeland over het rapport Maatwerk brandweer. Samen met de lokale vrijwillige brandweer heeft onze gemeenteraad bijgestuurd om het beste eruit te halen voor de veiligheid van onze inwoners. Want zo is ook te lezen in de eerste zin van dit programma. "Het waarborgen van veiligheid is van oorsprong de belangrijkste taak van de overheid". In de Begrotingsraad van november 2014 heeft de ChristenUnie al aangegeven dat we benieuwd zijn naar de visie die de Veiligheidsregio Zeeland heeft op de jeugdbrandweer. Diverse collega partijen hebben middels technische vragen gevraagd waar deze visie blijft. De beantwoording dat het mogelijk wordt doorgeschoven naar de vergadering op 21 januari 2016 is wat de ChristenUnie betreft akkoord. Nu wordt in de begroting ook gesteld dat het beleid in 2016 zal worden gerealiseerd. Deze snelheid zou erg goed zijn, maar ***we willen wel graag van u weten of het college dit haalbaar acht en wanneer deze visie wordt aangeboden aan de Zeeuwse gemeenteraden.*** De brandweer in zijn geheel zal altijd de aandacht blijven krijgen vanuit onze fractie, ook al staat deze formeel op afstand. Het is goed om als lokale politiek betrokken te blijven de brandweer, de werkgroep brandweer die nav het rapport Maatwerk is opgericht is hier een goed voorbeeld van. Een ander punt van aandacht dat wij als ChristenUnie hier hebben gaat over de ambulancedienst in Zeeland, en in het bijzonder in onze gemeente. De ChristenUnie krijgt van diverse kanten signalen dat er met regelmaat diensten binnen de ambulancedienst in onze gemeente uitvallen. Als we kijken naar mei 2015 zijn er in onze gemeente negen hele diensten uitgevallen. In heel

Zeeland zijn in mei 47 diensten uitgevallen. In totaal gaat dat over 417 uur. Gezegd moet worden dat het overschrijdingspercentage waarmee een ambulance te laat aankomt fors is gedaald. Was er in 2009 nog een overschrijding van 26,4 % is dat nu in 2015 nog maar 13,6%. We zijn blij dat door de inzet van het Witte kruis deze daling is ingezet, maar door het uitvallen van een behoorlijk aantal diensten blijven wij ons zorgen maken over de dekking van ambulancezorg in onze gemeente. Een overschrijding van 13% is ook nog te veel. Als je daarbij neemt dat er nog steeds geen beloofde ambulancepost in Oosterland is gekomen, dan maakt dit alles dat wij als ChristenUnie hier onze zorgen nogmaals nadrukkelijk over uit spreken. Het lijkt wel een tendens te worden in Nederland en in Zeeland. Eerst problemen bij de brandweer, bij de politie speelt intern veel en nu ook bij de ambulancediensten waar een fors aantal diensten regelmatig uitvallen. De veiligheid van onze inwoners moet zoveel als mogelijk gegarandeerd worden, zeker omdat dit van oorsprong een van de belangrijkste taken is van een overheid. De dalende lijn aan schade door vandalisme aan gemeentelijke eigendommen ziet er positief uit. Werd vorig jaar nog verwacht 90.000 euro aan schade te krijgen, in 2016 is dit toch met 30.000 euro naar beneden bijgesteld. Dit is alleen nog 60.000 euro te veel. Met de mogelijke opwaardering van de afdeling handhaving spreekt de ChristenUnie de wens uit dat deze lijn nog verder zal dalen. In de begrotingsbehandeling van 2013 heeft de ChristenUnie een voorstel ingediend om als proef te starten met straatcoaches. Deze proef is inmiddels afgerond. Begin 2016 zal er een start worden gemaakt om de afdeling handhaving verder te professionaliseren. Wat onze fractie betreft wordt dit voortvarend opgepakt, en moet het profiel zo worden opgesteld dat er voldoende mogelijkheden zijn dat er naast preventieve taken ook handhavend kan worden opgetreden.

Verkeer en openbare ruimte

Door samen te werken met andere partijen zoals het Waterschap kunnen plannen naar voren worden gehaald. De ChristenUnie is positief over deze vorm van samenwerken. De (verkeers)veiligheid is een immers een taak van iedereen. Na afronding van de nota Maatschappelijke voorzieningen wordt het huidige speelplaatsenbeleid herzien. De nota Begraven die nu ter inzage ligt behandelt een lastig onderwerp. Naast de emotionele kant moet er ook bestuurlijk en zakelijk naar gekeken worden, net zoals dit voor ander nota's moet gelden. De ChristenUnie zal dit proces dan ook met belangstelling volgen. Zoals vorig jaar tijdens de algemene beschouwingen al aangegeven, zal de ChristenUnie niet zozeer sturen op kostendekkendheid, maar op een juiste verhouding tussen de tarieven voor begraven en cremieren.

Per kern zal er tenminste 1 bushalte aanwezig zijn die toegankelijk is voor mensen met een beperking. Aan deze wettelijke verplichting zal voor 1 januari 2018 worden voldaan. Dit sluit naadloos aan bij het plan dat de ChristenUnie heeft om Schouwen-Duiveland 'dementievriendelijk' te maken. Want ook deze mensen hebben een beperking. Wij zullen hier later tijdens de beschouwingen een voorstel voor indienen.

Lokale economie en recreatie

Goed om te lezen dat er wordt ingezet op de herstructurering van het Haringvlietplein en de Boerenweg in Zierikzee. De ChristenUnie heeft hier eerder ook al eens aandacht voor gevraagd. De realisatie staat gepland in 2017, dit zal afhankelijk zijn van de medewerking van de betreffende bedrijven. Wij spreken hier de wens uit om samen met de betreffende ondernemers dit voortvarend op te pakken, want als er één gebied is in Zierikzee dat nog een impuls kan gebruiken is het wel hier. Een andere wens die de ChristenUnie heeft lijkt ook in vervulling te komen. In ons verkiezingsprogramma is terug te lezen dat de knelpunten bij de fietspaden inzichtelijk moeten worden gemaakt en deze waar mogelijk aangepakt moeten worden. Het aanpakken van deze knelpunten zal worden aangepakt zo is te lezen in de begroting, echte niet alleen van de fietspaden ook de wandel-, ruiterspaden en de menroutestructuur zal worden aangepakt. ***Betekent dit dat de knelpunten inmiddels inzichtelijk zijn? graag een reactie van de wethouder.***

Er wordt bij voldoende draagvlak wederom een poging ondernomen om de BIZ procedure op te gaan starten. Naast alle projecten die afgerond zijn in Zierikzee, zijn er ook nog tal van projecten waar een aanvang mee is gemaakt. Denk aan het Havenpark, Mondragon en de bewegwijzering naar de binnenstad. In het verleden heeft de ChristenUnie haar zorgen geuit dat Zierikzee een langzame dood aan het sterven was, de ene ondernemer na de andere verdween en er was meer gedoe in de ondernemersverenigingen dan dat er visie was. Met de komst van de OVO lijkt Zierikzee een nieuw tijdperk in te zijn gegaan en komt Zierikzee weer tot leven. Het bewijs dat je gezamenlijk dingen kunt bereiken is hiermee geleverd. Wij hopen dan ook dat de projecten die de gemeente of (lokale) ondernemers hebben opgepakt of gaan oppakken bijdragen aan een leefbaar Zierikzee. Dat het geen bruisend winkelcentrum zal worden zoals bijvoorbeeld in Goes hoeft ook niet. Maar laten we er gezamenlijk voor zorgen dat Zierikzee een gezellige stad is en blijft waar je ontspannen om boodschappen kan en heerlijk kunt genieten op de diverse terrassen. Dit nadat je als inwoner of toerist een prachtige stadswandeling hebt gemaakt langs de vele mooie monumentale panden die Zierikzee rijk is. De campagne 'ik heb een band met Schouwen-Duiveland' zou wat de ChristenUnie betreft ook hier een rode draad in kunnen zijn. In 2016 wordt de bestuursopdracht gestart om te onderzoeken wat de effecten zijn van de wijzigingen in de winkeltijdenverordening. Voor ons is belangrijk dat de Zondagsrust aan de orde zal komen en we zien dan ook uit naar de uitkomsten van deze bestuursopdracht.

Onderwijs

Waren we als ChristenUnie in onze vorige beschouwingen erg kritisch over de ambtelijke continuïteit binnen de afdeling onderwijs, lijkt er nu wat meer continuïteit te zijn gekomen binnen de afdeling onderwijs waar wij als ChristenUnie blij mee zijn. Een punt van zorg dat wij delen met het college gaat over de Pontes Pieter Zeeman. We bedoelen niet de kwaliteit van het onderwijs, maar waar het gaat over het ruime overschot aan vierkante meters. Er moet dan ook vaart worden gezet in het opstellen van de huisvestingsscenario's. Het college geeft verder aan dat er binnen het LEA wordt gewerkt om de doelen van de onderwijsvisie te

realiseren. Deze visie is nu al een aantal jaren oud en wij vragen ons af of het niet tijd wordt om met raad en college eens van gedachten te wisselen of de huidige visie niet bijgesteld moet worden. Er is binnen het lokale onderwijs al het een en ander gewijzigd. Zo is de school in Brouwershaven van Radar gesloten, zijn er pogingen gedaan tussen Radar en OBASE om samen te gaan werken en ga zo maar door. **Wij zouden dan ook graag een update van de behaalde doelen vanuit de onderwijsvisie willen zien. Graag een reactie van de wethouder.** Daarnaast hebben we de vraag of **de huidige onderwijsvisie nog voldoet aan de huidige werkelijkheid en of we deze samen met het onderwijsveld niet moeten herzien. Ook hier graag een reactie op van de wethouder**

Cultuur en sport

Een belangrijk document voor onze cultuursector in de gemeente Schouwen-Duiveland is toch wel de Nota maatschappelijke voorzieningen. Zo is de visie op bibliotheekwerk geënt op deze nota. Deze nota zal in 2016 worden gerealiseerd. Het bundelen van voorzieningen vinden we goed, maar als er buiten Zierikzee goed draaiende voorzieningen zijn moeten die niet worden gesloten omdat er persé gebundeld moet worden. Als er toch wordt ingezet om alles richting Zierikzee te verplaatsen is op zijn minst een goede verbinding naar deze voorzieningen een pré. Een ander punt van aandacht is de vervolgbestuuropdracht van Brogum. We zijn dan ook benieuwd wat uit deze vervolgbestuuropdracht is gekomen als het gaat om evt. herhuisvesting van Brogum.

Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

De nieuwe taken en verantwoordelijkheden die per 1 januari dit jaar op het bordje van de gemeente liggen zijn inmiddels opgepakt. Elke maand krijgen we in de commissie Samenleving en Bestuur een terugkoppeling vanuit het college over de voortgang. Het college heeft van meet af aan aangegeven dat de hele transformatie niet gelijk vlekkeloos zal gaan verlopen en dat er gekeken zal worden naar maatwerk. Terugkijkend kan de ChristenUnie de conclusie trekken dat dit college dit ook doet waar dat nodig is/was. Zowel het college maar ook wij als gemeenteraad zijn betrokken bij de grote sociale transformatie. En we zijn er nog niet. In 2016 worden de eerste stappen gezet om een centrum voor arbeidsontwikkeling op te gaan zetten. Daarnaast lijkt er ook gewerkt te gaan worden aan 1 loket voor alle vragen over zorg en welzijn op Schouwen-Duiveland. Zowel de zorg en het welzijn zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een eerste stap in het onderzoek naar een integrale intake voor het gehele sociale domein lijkt te zijn gezet.

In augustus 2017 wordt een heroverweging gemaakt m.b.t. de huurovereenkomst met Zeeuwendland over de dorpshuizen. Komend jaar moet duidelijk worden wat er met de huurovereenkomst moet gebeuren. Als ChristenUnie zien we hier een duidelijk verband met de Nota maatschappelijke voorzieningen. **Wij vragen dan ook aan de wethouder of de heroverweging m.b.t. de huurovereenkomst dorpshuizen ook wordt betrokken bij de behandeling van deze nota? En zo niet dan ook graag een onderbouwing waarom daar niet**

voor gekozen is. Graag een reactie van de wethouder. Tevens zal in 2016 de zogenaamde Transformatieagenda sociaal domein worden gepresenteerd. In de begroting is terug te lezen dat dit leidt tot 3 resultaten:

1. Vanuit een integrale visie op het sociaal domein en de rol van de gemeente binnen de 3 decentralisaties, wordt een implementatieplan opgesteld. De integrale opzet van de toegang, de bedrijfsvoering, financiën en uitvoering wettelijke taken krijgen hierin een plek.
2. In samenspraak met onze partners en (vertegenwoordigers van) inwoners stellen we de transformatie-agenda voor de komende jaren vast en voeren die uit.
3. We stimuleren vernieuwing door experimenten en mogelijkheden tot vernieuwing te faciliteren en ondersteunen. We stellen hiervoor vernieuwingsgeld beschikbaar.

Om op het laatste punt terug te komen heeft de ChristenUnie **een motie opgesteld** die we dan ook willen indienen waarin we de gemeente oproepen om bij de uitwerking van de transformatieagenda samen met Alzheimer Nederland, afdeling Zeeland onze gemeente dementievriendelijk te maken. Een dementie is niet te genezen, daarom heeft Alzheimer Nederland als doelstelling de samenleving dementievriendelijk te maken. Hierdoor kunnen mensen met een dementie langer thuis blijven wonen en langer meedraaien in de maatschappij. Om maar een voorbeeld te noemen zal er bij de behandeling van de Nota maatschappelijke voorzieningen ook aandacht nodig zijn voor deze doelgroep. En dan hebben we het nog maar over 1 onderwerp. Binnen het gemeentelijk beleid zou hier rekening mee gehouden moeten worden. Een dementievriendelijke gemeente is niet alleen een taak voor de gemeente, maar voor heel de samenleving. Door meer bekendheid te geven aan de ziekte dementie kan er meer begrip worden gecreëerd voor deze ziekte. Als we de cijfers voor 2040 in heel Zeeland bekijken neemt het aantal mensen met een dementie alleen maar toe. In het bijzonder in onze gemeente waar in 2040 een stijging wordt verwacht van ruim 94%.

Milieu

Het programma Milieu is misschien wel het kleinste van de begroting, maar wat de ChristenUnie betreft wel één van de belangrijkste. Trots meldt het college dat er al diverse grote energieprojecten zijn gerealiseerd zoals bij scholen. Op Bijbelteksten zijn wij zuinig, maar de tekst "Eer wie eer toekomt" is wel op zijn plaats. Zonder de inzet van scholen hadden er waarschijnlijk nog geen zonnepanelen op hun daken gelegen. De schoolbesturen namen hun eigen verantwoordelijkheid door dit soort investeringen zelf te organiseren. We zouden als gemeente hier een voorbeeld aan kunnen nemen. Blijkbaar lukt het in het gemeentehuis nog steeds niet om 's avonds het licht uit te doen. Alleen daarom al zou er serieus overwogen moeten worden om ook op ons dak of de daken van gemeentelijke gebouwen zonnepanelen plaats te geven. Dan kunnen we het faciliteren omzetten in participeren. Dat klinkt wat de ChristenUnie betreft net iets beter.

Bouwen aan ruimte

Het zal niet verbazen dat de ChristenUnie betreffende het program Bouwen aan Ruimte opnieuw de aandacht vraagt voor een duidelijke visie. Weer leggen we de vinger bij het feit dat wij als bestuurders van ons eiland verantwoordelijk zijn voor de juiste verhouding tussen rust, ruimte en cultuur versus wonen, werken en verblijven. Ons eiland vaart wel bij een stevig uitgedijde recreatiesector. Echter, we zullen naar de mening van de ChristenUnie moeten verduurzamen wat we hebben en niet zozeer schaalvergroten. Onze kernen zullen getransformeerd worden zodat ze met de marktvraag meegroeien. Denk hierbij aan Renesse waar het Masterplan zorgt voor een moeizame transformatie van Zon, Zee en Zuipen naar een volwassen familiebadplaats waar recreëren een meer betekenisvolle invulling krijgt. Een betere eilandmarketing kunnen we ons niet wensen. Maar wat doen we dan met onze andere dorpskernen? Moeten we daar ook een masterplan voor maken? Dat kan, maar we moeten er wel voor zorgen dat de eigenheid en toegevoegde waarde van iedere kern behouden blijft. De kernen moeten een aanvulling zijn op elkaar. Het moet geen eenheidsworst worden.

Wat Zierikzee betreft hebben we vorig jaar een motie ingediend betreffende een truckparking die opgenomen en uitgewerkt zou worden in de nieuwe Structuurvisie Zierikzee. Deze motie is destijds unaniem aangenomen, maar die de nieuwe structuurvisie is er nog niet. Om tussentijds een oplossing te creëren ter voorkoming van uit noodzaak berm- poepende en plassende truckers willen we hier nogmaals aandacht voor vragen.

De ChristenUnie draagt de natuur en cultuurachtergrond van ons eiland een warm hart toe. Zo ook de Schelphoek! Dit gebied moet wat ons betreft zoveel mogelijk met rust gelaten worden zodat het de kernkwaliteit natuur van ons eiland ondersteunt.

Dan het Brouwerseiland. Een ambitieuze verrijking en aanvulling op het recreatieproduct. Echter voor ons staat als een paal boven water dat de invulling die gegeven wordt aan de afgesproken uitgangspunten op gebied van compensatie visserij, parkeergelegenheid en het windonderzoek doorslaggevend zullen zijn voor onze opstelling bij het vaststellen van het bestemmingsplan.

Bestuur

Het college wil het imago van de gemeente verbeteren, dat is altijd een goed streven. Maar de doelstelling dat de samenleving in 2018 de gemeente ziet als volwaardig partner, zit ons net als vorig jaar niet lekker. De indruk bestaat dat de burger het maar moet doen. En wederom stellen wij voor dat niet alleen de burger de gemeente als volwaardig partner moet zien, maar dat ook de gemeente haar burgers als volwaardig partner ziet. En ook nu vragen wij aandacht voor het gebruik van sociaal media. Toch hebben we de indruk dat de gemeente een beetje bang is voor de sociale media. Maar college, deze tijd kan niet meer zonder deze vorm van communiceren.

Tot slot wil de ChristenUnie nog stil staan bij de paragraaf Demografische ontwikkelingen. Het was wat lastig om deze paragraaf erin te krijgen, maar met een beetje druk vanuit de

gemeenteraad zijn er dan toch drieënhalve bladzijde gevuld. Ook hier zien we weer dat we als gemeente te maken gaan krijgen met een stijging van het aantal ouderen en het aantal huishoudens. De demografische ontwikkelingen zijn van grote invloed op het wonen, werken en leven in onze gemeente. Maar ook bij het opstellen van beleid moeten deze ontwikkelingen worden meegenomen. zoals u dit zelf omschrijft: anticiperen!

Tot slot,

Willen we college, ambtenaren en collega raadsleden bedanken voor de prettige samenwerking tijdens de afgelopen periode. We wensen u dan ook dan toe wat er in de Franciscaanse Zegenbede staat:

Moge God ons zegenen met ongemak bij gemakkelijke antwoorden, halve antwoorden en oppervlakkige verhoudingen, zodat we diep vanuit ons hart mogen leven.

Moge God ons zegenen met woede bij onrechtvaardigheid, onderdrukking en uitbuiting van Gods schepselen, zodat we mogen werken aan rechtvaardigheid, vrijheid en vrede.

Moge God ons zegenen met tranen om te vergieten voor hen die lijden aan pijn, verwerping, honger en oorlog, zodat we onze handen kunnen uitstrekken om hen te troosten en om hun pijn in vreugde te veranderen.

En moge God ons zegenen met genoeg dwaasheid om te geloven dat we een verschil kunnen maken in de wereld, zodat wij kunnen doen waarvan anderen zeggen dat het niet gedaan kan worden.

November 2015
Wim Dorst
Johan Pannekoek